MALTA

QORTI CIVILI, PRIM AWLA
MALTA

ONOR. IMHALLEF
CARUANA DEMAJO GIANNINO

Seduta tas-17 ta' Ottubru, 2002

Citazzjoni Numru. 1049/2001/1

~itazzjoni 1049/2001

Allied Travel Services Limited
versus
Kummissarju tat-Taxxa fuq il-Valur Mi\jud

F'din il-kaw\a s-so`jetà attri`i qieg]da titlob li ting]ata lura taxxa fuq il-valur mi\jud; din is-sentenza tallum hija dwar jekk il-pro`edura mag]\ula mill-attri`i tg]oddx g]all-ka\ jew kellhiex tmexxi bi pro`edura o]ra ta]t l-Att dwar it-Taxxa fuq il-Valur Mi\jud [Kap. 406].
I`-`itazzjoni tg]id illi s-so`jetà attri`i kienet]allset it-taxxa fuq il-valur mi\jud fuq servizzi mog]tija minnha g]a\-\mien bejn l-1 ta' Jannar 1999 sal-31 t'Awissu 2000, u skond il-li[i g]andha tie]u lura g]oxrin elf u tmienja u erbg]in lira u sebg]a u g]oxrin `ente\mu (Lm20,048.27) g]all-istess \mien. G]alkemm il-konvenut g]araf li g]andu jrodd dan l-ammont, u kien imsejja] b'ittra uffi`jali tat-30 ta' Novembru 2000 biex i]allas, baqa' ma]allasx u g]alhekk l-attri`i fet]et din il-kaw\a u qieg]da titlob illi l-qorti tikkundanna lill-

konvenut i]allasha g]oxrin elf u tmienja u erbg]in lira u sebg]a u g]oxrin `ente\mu (Lm20,048.27), flimkien ma' l-ispejje\, fosthom dawk ta' l-ittra uffi`jali tat-30 ta'Novembru 2000, u l-img]ax minn dak in-nhar meta kellu jsir il-]las sa meta fil-fatt isir.

Is-so`jetà attri`i kienet talbet ukoll li l-kaw\a tinqata' bid-dispensa tas-smig], billi dehrilha li l-konvenut ma kellux e``ezzjonijiet x'jag]ti. Waqt is-seduta tas-16 t'Ottubru 2001[1], i\da, il-partijiet qablu illi l-kaw\a timxi bil-pro`edura normali, u l-konvenut ressaq l-e``ezzjoni, fost o]rajn, illi t-talba hija "intempestiva" g]ax l-attri`i g]andha rimedju, ta]t l-art. 44 tal-Kap. 406, illi tirreferi l-kwistjoni lill-Bord ta' l-Appelli dwar it-Taxxa fuq il-Valur Mi\jud; g]alhekk din il-qorti ma hix kompetenti biex tisma' din il-kaw\a, ladarba l-attri`i ma mxietx bil-pro`edura li trid il-li[i billi tag]mel appell quddiem il-bord fuq imsemmi.

Din is-sentenza tallum hija dwar din l-e``ezzjoni.

G]andu jing]ad qabel xejn illi l-konvenut qieg]ed jikkontesta illi hu g]araf dejn favur l-attri`i; il-kaw\a tallum g]alhekk ma hix sempli`ement g]all-]las ta' dejn mag]ruf i\da hija dwar jekk g]andux jew le jsir]las lura ta' taxxa lill-attri`i.

Barra minn hekk, g]alkemm l-e``ezzjoni issemmi l-"intempestività" ta' l-azzjoni, fil-fatt jidher `ar li ma hix e``ezzjoni ta' intempestività i\da e``ezzjoni ta' nuqqas ta' kompetenza, g]ax qieg]da tg]id illi s-setg]a li tisma' u taqta' din il-kaw\a ma hix vestita f'din il-qorti i\da fit-tribunal imwaqqaf ta]t l-art. 45 tal-Kap. 406.

Il-kompetenza ta' dak it-tribunal hija mfissra fl-artt. 43 u 44 tal-Kap. 406. Relevanti g]all-g]anijiet tal-kaw\a tallum huwa l-para. (*h*) ta' l-art. 44:

44. Jekk tqum xi kwistjoni, li ma tkunx stima, dwar —

(*h*) jekk xi]las lura ta' taxxa mitlub minn xi persuna jkunx dovut jew g]andux jit]allas lil dik il-persuna jew le;

dik il-kwistjoni tista' ti[i riferita lill-Bord ta' l-Appelli dwar it-Taxxa fuq il-Valur Mi\jud minn kull persuna li turi g]as-sodisfazzjon tal-Bord li g]andha interess dirett f'dik il-kwistjoni jew mill-Kummissarju.

Il-konvenut qieg]ed ig]id illi ladarba l-li[i spe`jali li tirregola t-taxxa fuq il-valur mi\jud to]loq pro`edura spe`jali u

[1] *Fol.* 19.

tribunal spe`jali biex jisma' kwistjonijiet, b]al dik tallum, dwar jekk g]andux isir ]las lura ta' taxxa, is-so`jetà attri`i kien imissha mxiet b'dik il-pro`edura quddiem dak it-tribunal, u ma kellhiex g]a\la li, minflok, ti[i quddiem din il-qorti.

Is-so`jetà attri`i, min-na]a l-o]ra, tg]id illi huwa m]olli f'idejha tag]\el jekk tmexxix quddiem it-tribunal spe`jali jew quddiem din il-qorti, kemm g]ax il-kompetenza ta' din il-qorti ma hix esklu\a ta]t l-art. 741 tal-Kodi`i ta' Organizzazzjoni u Pro`edura ~ivili, u kif ukoll g]ax il-kompetenza tat-tribunal spe`jali hija fakoltativa, mhux obbligatorja, billi l-li[i tg]id illi "l-kwistjoni *tista'* ti[i riferita lill-Bord ta' l-Appelli dwar it-Taxxa fuq il-Valur Mi\jud", u mhux "*g]andha* ti[i riferita … … …"

Biex isa]]a] l-argument tieg]u, il-konvenut qieg]ed jistrie] fuq sentenza *in re* **Kummissarju tat-Taxxa fuq il-Valur Mi\jud *versus* George Schembri**, maqtug]a mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 t'Ottubru 2000. Il-ka\ kien dwar pro`eduri mibdija mill-kummissarju g]all-[bir tat-taxxa, u mhux, b]al fil-ka\ tallum, pro`eduri mibdija minn min]allas it-taxxa biex ji[borha lura, u s-sentenza tg]id illi, meta l-kummissarju jmexxi g]all-[bir tat-taxxa ta]t id-dispo\izzjonijiet spe`jali tal-li[i dwar it-taxxa, min irid jikkontesta dak il-pass tal-kummissarju g]andu jimxi ta]t l-istess pro`eduri spe`jali u mhux ta]t il-pro`eduri [eneri`i ta' l-art. 466 tal-Kodi`i ta' Organizzazzjoni u Pro`edura ~ivili.

Tassew i\da, dik is-sentenza aktar issa]]a] it-te\i ta' l-attri`i milli dik tal-konvenut. Il-Qorti ta' l-Appell, fil-fatt, qalet hekk:

Din il-qorti allura tasal g]all-konklu\joni illi l-poter diskrezzjonali li l-appellant [il-kummissarju], b]ala kap ta' dipartiment, kellu fit-termini ta' l-artikolu 466 tal-Kap. 12 u li seta' jew ma setax jutilizza, ma kellu bl-ebda mod jimpin[i fuq jew inaqqaslu poteri o]ra li [ie vestit bihom fit-termini ta' l-Att XII ta' l-1994 u li kien ukoll jistabilixxi pro`edura partikolari ta' kif hu seta' jesi[i l-pagament tat-taxxa dovuta. Ma hemm xejn sorprendenti u lanqas anti-[uridiku li kreditur ikollu, bil-li[i, aktar minn triq wa]da miftu]a g]alih biex jesi[i l-pagament ta' dak li kien lilu dovut.

Fil-ka\ ta]t e\ami allura din il-qorti ma tarax li jsib wisq applikazzjoni l-prin`ipju *specialia derogant generalibus*

g]aliex i\-\ew[li[ijiet ma kienu bl-ebda mod irrikon`iljabbli. Kienu *se mai* komplimentari u setg]u liberament je\istu flimkien.

Jekk ma hemm xejn]a\in li l-kummissarju, biex i]ares il-jedd tieg]u li ji[bor it-taxxa li jidhirlu li g]andha tit]allas, g]andu g]a\la ta' pro`eduri, bl-istess lo[ika ma hemm xejn ]a\in li min jidhirlu li ]allas wisq ikollu hu wkoll g]a\la ta' pro`eduri biex i]ares il-jedd tieg]u li jie]u lura dak li]allas \ejjed.

Madankollu, din il-qorti, bir-rispett kollu, ma taqbilx li l-li[i tassew tag]ti din l-g]a\la ta' pro`eduri. Il-li[i dwar it-taxxa hija li[i spe`jali, u, ladarba to]loq pro`eduri u tribunali spe`jali, il-prin`ipju *specialia derogant generalibus* ig]odd g]aliha. L-u\u tal-kelma "*tista'*" flok "*g]andha*" ifisser illi min i]ossu aggravat jista' jag]\el iressaqx il-kwistjoni quddiem il-bord jew i]allihiex g]addejja, i\da mhux li jag]\el iressaqhiex quddiem il-bord jew quddiem dawn il-qrati.

Lanqas ma hu ta' g]ajnuna g]all-attri`i l-art. 741 tal-Kodi`i ta' Organizzazzjoni u Pro`edura ~ivili msemmi minnha fin-nota ta' osservazzjonijiet tag]ha. Dak l-artikolu jg]id illi e``ezzjoni ta' inkompetenza ting]ata: (*a*) meta il-kaw\a ma' tkunx ta' [urisdizzjoni tal-qrati ta' Malta; (*b*) meta l-kaw\a tin[ieb quddiem qorti g]alkemm kien imissha n[iebet quddiem o]ra; u (`) meta lill-konvenut jing]ata l-*privilegium fori*. Din i\da hija dispo\izzjoni [enerali li jistg]u jin]olqu e``ezzjonijiet g]aliha b'li[i spe`jali. Meta, b]al fil-ka\ tallum, jew fil-ka\ ta' kwistjonijiet li jaqg]u ta]t il-kompetenza tal-Bord li jirregola l-Kera, jew fil-]afna ka\ijiet l-o]ra fejn twaqqfu tribunali spe`jali, il-kaw\a kien imissha n[iebet quddiem qorti o]ra, il-kompetenza tal-Prim'Awla tal-Qorti ~ivili tkun esklu\a skond il-para. (*b*) ta' l-art. 741, g]ax, fil-limiti tal-kompetenza tieg]u, it-tribunal spe`jali jitqies li hu qorti.

Din il-qorti g]alhekk sejra tilqa' l-e``ezzjoni ta' inkompetenza billi l-kwistjoni kien imissha n[iebet quddiem il-Bord ta' l-Appelli dwar it-Taxxa fuq il-Valur Mi\jud ta]t l-art. 44(*h*) tal-Kap. 406.

Fil-paragrafu tlieta (3) tan-nota ta' osservazzjonijiet tag]ha s-so`jetà attri`i qalet illi "[ie determinat mill-qrati tag]na" illi xi w]ud mid-dispo\izzjonijiet tal-Kap. 406, l-aktar dawk li jirregolaw il-pro`edura biex isir rikors quddiem il-bord ta' l-appelli, huma bi ksur tad-dritt g]al smig] xieraq.

G]alkemm ma fissritx kif u g]ala hemm dan il-ksur tal-jedd g]al smig] xieraq, jidher illi s-so`jetà attri`i kellha f'mo]]ha s-sentenza mog]tija mill-Qorti Kostituzzjonali fit-30 ta' Novembru 2001 *in re* **Anthony Frendo *versus* Avukat {enerali *et*.**

Dik is-sentenza kienet qalet illi huma bi ksur tal-jedd g]al smig] xieraq dawk id-dispo\izzjonijiet ta' l-Att ta' l-1994 dwar it-Taxxa fuq il-Valur Mi\jud[2] li kienu jridu illi, biex isir rikors quddiem il-bord ta' l-appelli kontra stima tat-taxxa, min jag]mel ir-rikors kellu j]allas, barra t-taxxa kollha li dwarha ma jkunx hemm kontestazzjoni, mhux anqas minn]amsa u g]oxrin fil-mija (25%) tat-taxxa kontestata.

Din il-qorti hija tal-fehma illi dik id-de`i\joni ma tolqotx il-ka\ tallum.

Barra mill-fatt illi, fil-li[i li hija fis-se]] illum, is-sehem tat-taxxa kontestata li jkollu jit]allas huwa ta']amsa fil-mija (5%)[3], id-dispo\izzjonijiet li l-Qorti Kostituzzjonali sabet li kienu bi ksur tal-jedd g]al smig] xieraq ma jg]oddux g]all-ka\ tallum g]ax il-ka\ tallum ma hux dwar taxxa li g]andha t]allas l-attri`i i\da dwar taxxa li g]andha ting]atalha lura, u g]alhekk biex tag]mel rikors quddiem il-bord jew titlob li ssirlu referenza dwar il-kwistjoni li g]andha mal-konvenut, l-attri`i ma kellha t]allas ebda sehem minn xi taxxa.

Fil-fehma tal-qorti, g]alhekk, il-kwistjoni dwar jeddijiet fondamentali msemmija mill-attri`i ma tqumx fil-ka\ tallum.

G]al dawn ir-ra[unijiet, il-qorti tilqa' l-e``ezzjoni ta' nuqqas ta' kompetenza u te]les lill-konvenut mill-]arsien tal-[udizzju; l-ispejje\ [udizzjarji g]andha t]allashom l-attri`i.

Giannino Caruana Demajo
Im]allef

Connie Micallef
Dep. Re[.

---

2 Dan l-Att (Att XII ta' l-1994) ma hux il-Kap. 406 i\da huwa l-ewwel li[i tat-taxxa fuq il-valur mi\jud; il-Kap. 406 huwa t-tieni li[i, wara li t-taxxa fuq il-valur mi\jud imda]]la bl-Att XII ta' l-1994 kienet tne]]iet biex flokha da]let it-taxxa tad-dazju u s-sisa, u din l-a]]ar taxxa kienet ukoll tne]]iet biex flokha, bis-sa]]a tal-Kap. 406, re[g]et da]let it-taxxa fuq il-valur mi\jud.

3 Id-disa' skeda, art. 4(1)(`).